

Siguro, gisumada ni Ecclesiastes ang dugokan sa iyang panghunahuna ining mosunod nga mga tudling. Ang Diyos nagpahigayon sa tanang butang sa hustong panahon. Gibutang sab niya ang walay kataposang mithi sa ilang kasingkasing bisag dili matugkad sa tawo ang gibuhang sa Diyos gikan sa sinugdan hangtod sa kataposan (3:11-14; 8:16-17).

Ang tawo gibuhang sa dagway sa Diyos ug magmando siya sa uniberso. Apan bisan pa ini, sulugoon lang siya inumol sa lapok nga gisangon sa Diyos og bug-at nga tahas sa makanunayong pagpangita. Sayop ang panghunahuna nga may adlaw rang mahatagag katagbawan ang iyang pagpangita sa kahulogon sa kinabuhi, nga makit-an niya ang kasulbaran sa kasamok ug panagbangi ining nawataswatas nga kalibotan.

Si Ecclesiastes nagpuyo sa ikatulong siglo sa wala pa si Cristo, ang pag-abot sa Griyegong Kultura sa nasod sa mga Judio. Ang naghatag og kinabuhi sa Griyegong buhilaman nagsukad sa iyang pagtoo sa walay kinutobang panghunahuna sa tawo. Ang makinaadmanong Griyego misulay pagtugkad sa lawom nga misteryo sa tumong ug padulngan sa tawhanong pagpakabuhi, (giingon nga bisan hangtod karon, kining Griyego nga panghunahuna mahitungod sa tawo, mao gihapon ang gisagop sa taga kasadpang bahin sa kalibotan).

Si Ecclesiastes misupak ining maong panglantaw. Hinuon iyang gipakita ang daghang kakulangan sa tawhanong kahintang ug ang daghang malinglahong bahin sa kinabuhi. Dili tuyo niya nga maghunahuna na lang ta sa mga butang langitnon kondili, gitudloan ta ang kining daghang “apan” sa kinabuhi sangpotanan sa lintunganay nga kamatuoran: *ang tawo mamatay ug may kinutoban*. Wala sab siya moingon nga tungod ini angay tang mangyugpos ug magpaabot sa badlis sa kapalaran; giaghat hinuon ta sa dili pag-usik sa kusog ug panahon sa mga damgo ug ilusyon. Nagdasig siya nga puy-an sa kinatibuk-an ang kinabuhi karon, pinaagi sa pag-atubang ug pagsulbad sa mga problema sa matag adlaw, paglipay uban sa mga kaayohan nga nadawat karong adlaw ug pagpiyal sa ubang butang sa Diyos.

Ang relihiyon: Wala ba ni makapasabot nato sa tanang butang? Kini dili maoy panghunahuna ni Ecclesiastes. Bisan kon ang sugo sa Diyos nagtudlo nato sa sigurong pamaagi, wala ni magsulbad sa daghang problema ni magtubag sa daghang pangutana. Niadtong panahona, ang mga tumotoo nag-ingon nga ang Diyos nagpahalipay sa tarong ug nagsilot sa daotan ining kinabuhia. Gipanghimakak ni ni Ecclesiastes pinaagi sa makitang kamatuoran. Susama sab ang makita karon: adunay makahupay ug makalukmay nga tubag alang sa tumotoo nga walay klaro kon atong ayohon pagtuki ang mga kamatuoran.

Ang nagsulat ining basahon sa ikatulong siglo una matawo si Cristo nagbuhat sama sa atong manunulat ug magbabalak karong panahona. Ilang gilagdaan ang ilang mga sinulat dili sa matuod kondili, sa minugna nilang ngalan. Gipadayag niya nga daw mga pagtulon-an ni hari Solomon nga anak ni David. Dayag ang kamatuoran nga si Solomon nabantog sa iyang kaalam. Dinhi, gitawag si Solomon nga Ecclesiastes o ang panagtipon o panagtagbo aron pagtudlo sa kaigsoonan.

Kawang ang tanan

1 ¹ Ania ang mga pulong sa magtutudlo, ang anak ni David nga hari sa Jerusalem:

² Kawang ang tanan – miingon ang magtutudlo – kawang, kawang!

³ Unsay makuha sa tawo sa tanan niyang trabaho nga gihagwan niya ubos sa adlaw?

⁴ Usa ka kaliwatan ang mawala, usa ka kaliwatan ang moabot, apan ang kalibotan magpabilin hangtod sa hangtod. ⁵ Ang adlaw mosilang, mosalop, ug mopaingon sa dapit diin mosilang ni pag-usab. ⁶ Naghuyop sa habagatan, naghuyop sa amihanan. Ang hangin nagtuyoktuyok. Pagkahumag tuyok, mobalik na pod paghuyop.

⁷ Ang tanang sapa nagpaingon sa dagat, apan wala ni mapuno; mamalik na sab sa dapit diin naggikan ni.

⁸ Makapuol ang tanang pulong ug ang diskurso mohunong; apan ang mata wala matagbaw sa pagtan-aw ni ang dalunggan sa pagpaminaw.

⁹ Ang nahitabo, mahitabo pag-usab,

• **1.1 Kawang ang tanan.** Kanunay tang makadungog sa karaang hubad ini nga nag-ingon: *kawang sa mga kakawangan, ang tanan kawang.* Kining unang mga pulong nga kanunayng gibalikbalik sama sa awit, nagkahulogan sa bisag unsa nga dili ugdang, sa bisag unsa nga walay gibug-aton, sa bisag unsa nga kawang ug minaot, walay kapuslanan, sa dili mapatin-aw.

Walay bag-o uban sa adlaw. Ang mga propeta naglantaw sa kalibotan nga giubanan sa Diyos padulong sa malipayong ugma. Apan may naghunahuna nga nagbalikbalik sa kalibotan ang mao rang panghitabo sa mga gingharian, sa mga gubat, sa kalamposan ug kapakyasan. Alang nila walay panghitabo nga maghatag sa mga tawo sa katumanan sa ilang pangandoy.

Sila nga naghupot ining maong panghunahuna mahimong malimot o dili lang manumbaling sa panghitabo ining kalibotan nga pulos lang damgo ug ilusyon, sama sa gibuhat sa ubang rehilyon o dili ba ang pagtagbaw sa kinabuhi nga walay pagpakabana sa uban.

Sama sa ubang tawo sa Biblia, gipuy-an ni Ecclesiastes ang kinabuhi uban sa kapuno ug katugob. Apan nagpuyo siya sa panahon nga walay kasamok ug panagbangi, panahon nga wala silay mga propeta nga naghatag og paglalom. Buot niyang puy-an sa husto ang inadlawng kinabuhi imbis magpadala sa panghunahuna nga himulag ug layo ra sa ka-matuoran. Ayaw

buhaton pag-usab. Walay bag-o ubos sa adlaw.

¹⁰ Kon moingon sila namo: “Tan-awa, bag-o ni!” , hibalo ni nga sa miaging mga siglo pa ni.

¹¹ Walay paghinumdom sa karaang katawhan. Ang mangabot, dili na mahinumdoman sa nagsunod.

Bisan ang kaalam kawang lang

¹² Ako nga magtutudlo, nahimong hari kaniadto sa Israel didto sa Jerusalem. ¹³ Nagsalig ko sa akong pagtuon ug pasusi pag-ayo sa tanang butang nga nahimo ubos sa langit.

¹⁴ Bug-at ni nga buluhatan nga gihatag sa Diyos sa mga anak sa tawo! Sa ilalom sa adlaw nakit-an nako ang tanang gihimo, apan kawang ang tanan. Ang tanan paggukod lang sa hangin. ¹⁵ Ang baliko dili na matul-id; unsay wala diha, dili na maanaa.

¹⁶ Nakahunahuna ko: “Tan-awa, akong napasana ug napalambo ang kaalam labaw kay ni bisag kinsa nga naghari sa Jerusalem. Akong nasinati

pagtoo nga nasulod ka sa kaliwatan nga nagdalag kasulbaran sa tanang problema, ug nga kapugnan nimo ang mga pag-antos sa katawhan. Isalikway ang imong mga ilusyon ug pagpuyo sumala sa kahimtang sa kinabuhi karon.

Ubos sa adlaw: mga pulong ning gibalikbalik sama sa awit: ang tawo nagkadusingot sa pagtrabaho ug mahanaw lang sama sa anino, samtang ang kahayag sa adlaw magpabilin. Ang adlaw nahisama sa larawan sa Diyos nga molahutay ug mao lang ang nagbuhat sa mga butang “nga mohangtod gyod” (3:14).

Kon ang imong... (b. 18). Kining walay kapahulayan sa tawo padayon nga nasinati sa kalibotan karon. May nagtoo nga ang sensya ug teknolohiya makapalingkawas sa katawhan sa mga pag-antos ug sa tanang kadaotan. Apan ang maong pagtoo nahugno dihing namugna ang mga bombang nukleyar ug ubang modernong kahimanan sa gubat. Sa samang pagkaagi, dunay uban sab nga nagtoo nga ang rebolusyon makamugnag bag-ong kalibotan. Apan sa mga nasod diin nahitabo ni, human molabay ang kapid-an ka dekada, nakita nga ang kabag-ohan dili igong makahimo sa katawhan nga malipayon ug tarong. Sa mga nasod diin naay paspas nga pag-uswag sa ekonomiya, ang mga batanon mirebeldi batok sa kinabuhi nga walay mga problema, diin wala matubag ang halawom nga tawhanong panginahanglan tim-os nga gugma.

ang kapuno sa kaalam ug kahibalo.”¹⁷ Gibutang ko ang akong kasingkasing sa pagtandi sa kaalam sa kabuung ug sa kahungog. Ug akong nasayran nga paggukod lang gihapon ni sa hangin.

¹⁸ Kon ang imong kamaalamon magkadako, ang imong suliran magkadaghan; kon ang imong kahibalo magkadako, mosamot ang pag-antos.

Mga kalingawan walay kapuslanan

2 • ¹ Miingon ko sa kaugalingon: “Akong sulayan ang kalingawan! Ang kalipay akong tilawan!” Apan akong nakita nga wala niy kapuslanan. ² Ang pagkatawo binuang! Unsay pulos sa kalingawan? ³ Naghunahuna ko paglipay sa akong lawas pinaagi sa alak; samtang ang akong kasingkasing nangita sa kaalam. Ang kaugalingon gihatag ko sa kabuang aron akong mahibaloan unsay maayong buhaton sa tawo sa tibuok niyang kinabuhi sa kalibotan.

⁴ Nakahimo kog dagkong butang. Nagbuhat kog mga balay ug nagtanom og mga parasan. ⁵ Gihimo ko ang mga parke ug tanaman. Ang tanang klase sa prutas akong gitanom. ⁶ Naghimo kog mga tangke sa tubig aron kabuhoan ang mga tanom. ⁷ Nagpalit kog mga ulipon ug sulugoon: gawas sa mga ulipon nga natawo sa akong pamilya. Ang akong karneroan ug bakahan dagko pa kay sa nauna nako sa Jerusalem. ⁸ Naangkon ko ang mga plata ug bulawan – ang mga bahandi sa mga hari sa kanasoran. Duna koy maestro sa koro ug mga mang-aawit.

Nakabaton pa ko sa labing makalipay sa mga lalaki.

⁹ Nahimo kong dako kay sa mga nag-una nako sa Jerusalem ug ang akong kaalam wala mawala. ¹⁰ Wala ko hikawi ang kaugalingon sa mga butang nga gipangita sa akong mata. Wala ko idili sa akong kasingkasing ang bisag unsang kalingawan. Nalipay ko sa tanan nakong gibuhat. Kini ang ganti sa akong binuhatan.

¹¹ Unya, gitimbangtimbang nako ang tanan nga akong nakab-ot gumikan sa akong trabaho ug sa tanang kabudlay nga gikinahanglan. Nakita ko nga kawang ang tanan. Mora tag naggukod sa hangin nga walay kapuslanan.

¹² Busa, nakahukom ko pagtandi sa kaalam sa binuang ug sa tinunto. Nakahunahuna ko: “Unsay buhaton sa hari nga mosunod nako?” (Nakahibalo ta sa iyang gihimo!)

¹³ Akong nasabtan nga ang kaalam dakog kaayohan kay sa binuang; sama nga ang kahayag maayo kaayo kay sa kangitngit; ¹⁴ ang kaalam dunay mata sa ulo, samtang ang buang naglakaw sa kangitngit.

Apan misantop sa akong alimpatakan nga sama ra silag dangatan. ¹⁵ Akong gihinuktokan: “Kon ang mahitabo sa buang mao sab ang akong dangatan, unsay kapuslanan sa kaalam?” Kawang sab ni, nakaingon ko sa kaugalingon. ¹⁶ Walay mohandom sa maalamon ni sa buang. Sa mga adlaw nga umaabot, ang duha hikalimtan. Nganong sama man sa kamatayon sa kulangkulang ang kamatayon sa maalamon?

• **2.1 Gikaligutgotan ko ...** (b. 18). Lisod alang ni Ecclesiastes ang paghunahuna nga ang atong gihagoan mahimong usik-usikan lang sa uban. Apan nakasabot sab siya nga wala siya mabulahan sa kaayohan nga iyang nakab-ot bisag iya ning gikalipay.

Nabalaka ta sa umaabot. Pinaagi sa atong mga paningkamot ug sa atong mga anak, kita nangandam bugti sa atong kahago ug paningkamot. Apan sa kanunay, kon makab-ot na ang atong gitinguha, mobati tag kahaw-ang, kami-gaw ug kawalay kalipay. Daw nawala ang

kadasig sa pagpakigbisog, mobati tag kalaay ug daw kulangan ta sa matuod nga panginahanglan sa atong kasingkasing. Pila ka tawo nga human sa pagretiro nangamatay lang dayon, kay wala na man sila makakitag hinungdan sa pagpakigbisog ug sa pagpakabuhi!

Kon ang mahitabo ... (b. 15) Busa, unsay kahulogan sa kinabuhi? Unsa may kalipay? Ang sensya, ang katahom, ang salapi, ang gahom, ang kadunggan, tanan pulos damgo, kay dungan sa kamatayon matapos ang tanan.

¹⁷ Mao nga ang kinabuhi akong gikasilagan diha nga nakita ko nga walay kapuslanan ang tanan dinhi sa kalibotan. Ang tanan kawang ug paggukod lang gihapon sa hangin. ¹⁸ Gikaligutgotan ko ang tanan kong gihimo dinhi nga akong ibilin sa akong sumusunod. ¹⁹ Kay kinsay nahibalo kon buang ba siya o maalamon. Apan siya ang magdumala ²⁰ sa tanan kong nakab-ot pinaagi sa kaugalingon kong paninguha ug kaalam.

Kawang kining tanan. Ang akong kasingkasing nawad-an sa paglaom sa tanan kong binudlayan dinhi sa kalibotan. ²¹ Kay niay tawo nga nag-ugmad sa tanan niyang kaalam, kaabtik ug kahibalo, iyang gitugyan ang tanan sa wala magbudlay. Kawang ni ug dakong kapildihan. ²² Kay unsay maganansya sa tawo sa tanan niyang trabaho ug sa kinasingkasing nga pagusisa dinhi sa kalibotan? ²³ Ang tanan niyang adlaw nagdalag kaguol; ang iyang trabaho, pagbasol. Sa kagabhion, wala siyay maayong kinatulgan. Kawang sab ni.

²⁴ Walay lain nga maayong buhaton ang tawo kon dili ang pagkaon ug paginom; ug ang pagpangita sa katagbawan sa iyang buhat. Akong nasabtan nga nagagikan ni sa kamot sa Diyos. ²⁵ Kon wala pa siya, kinsay makakaon o makakitag kalipay?

²⁶ Naghatag siyag kaalam, kahibalo ug kamaya sa nakapahimuot niya; samtang sa makasasala naghatag siyag buluhaton pagpundo ug pagtigom sa butang nga ibilin sa makapahimuot sa Diyos. Kini sab kawang ug paggukod gihapon sa hangin.

Usa ka panahon alang sa tanan

3 ¹ May panahon alang sa tanang butang ug sa tanang hitabo ubos sa langit;

² panahon sa tanang hitabo: Panahon sa pagpahimugso, sa kamatayon, sa pagtanom, ug sa pag-ani;

³ panahon sa pagpatay, sa pagtam-bal, sa pagguba ug sa pagtukod;

⁴ panahon sa mga luha, sa katawa, sa pagbangotan, ug sa pagsayaw;

⁵ panahon sa pagpamato, sa pundok og mga bato, sa paggakos ug sa dili paggakos;

⁶ panahon sa pagpangita, sa pagkawala, sa pagbantay, ug sa pagsalibay,

⁷ panahon sa paggisi, sa pagtahi; sa pagpakahilom, sa pagtabi;

⁸ panahon sa pagkamahigugmaon, sa kamasilagon; sa gubat, ug sa panagdait.

⁹ Unsay maganansya sa tawo sa tanan niyang kabudlay?

¹⁰ Sa kataposan, akong gitimbang-timbang ang tahas nga gihatag sa Diyos sa mga anak sa tawo.

¹¹ Gibuhat niya ang tanan aron mohaom sa panahon, apan iya sab nga gibutang sa ilang kasingkasing ang katunhayang bisag dili makasagop ang tawo sa gibuhat sa Diyos gikan sa sinungdan hangtod sa kataposan.

¹² Akong nahibaloan nga sa tibukol niyang kinabuhi wala siyay laing maayong buhaton gawas sa pagpangitag kalingawan ug kaayohan. ¹³ Ang pagkaon ug ang pagpangita sa katagbawan diha sa buluhaton gasa sa Diyos.

¹⁴ Akong nahibaloan nga ang tanan nga gihimo sa Diyos – mohangtod;

• **3.1** Timan-i ang mga tudling 11 ngadto sa 14. Ang komentaryo ini naa sa pasiuana.

Sa mosunod nga mga kapitulo gitagsa-tagsag susi ni Ecclesiastes ang tanang bahin sa tawhanong kahimtang. Nagsugod siya sa labing siguro: *ang kamatayon*. Ang kamatayon makaguba sa tanang pangandoy sa dili mumbaling sa kahulogan sa kinabuhi.

Ang nahitabo na... (b. 15). Basaha ang napadayag nga kalambigit sa 1:10. Busa, kon bungkagong ang tanan nga gibuhat sa tawo,

unsay mahabilin niya? Mahinungdanon sab ni alang nato kay nagtoo man ta nga ang kalibotan nag-usab ug ang kasaysayan dunay kaugalingon padulngan. Ang matag kaliwatan naningkamot paglihok alang sa laing kaliwatan ug dili sila makatilaw sa mga bunga sa ilang hinagoan ug pakigbisog. Gawas pa, nakasiguro ta nga human nato mogula na sab ang laing bag-o nga mga problema ug tungod ini ang giisip nato nga mahinungdanong bunga sa pakigbisog karon, mahimong makadaot sa umaabot.

walay angayng ikadugang ni kuhaan. Apan ang Diyos nagmando nga magmahadlokong niya ang tawo.

¹⁵ Ang nahitabo na mahitabo pag-usab. Ang nia karon ingon ini kaniadto; gikuha pagbalik sa Diyos ang nawala.

¹⁶ Nakita ko dinhi sa kalibotan nga inay hustisya, kadaotan, ug sa lugar sa tarong, ang daotan. ¹⁷ Miingon ko sa kaugalingon: “Ang Diyos mohukom sa tarong ug daotan; kay dunay panahon alang sa tanan ug may hukom alang sa matag usa ka binuhatan.”

• ¹⁸ Naghinuktok sab ko bahin sa katawhan, giunsa sila pagsulay sa Diyos ug pagpakita nga sila mismo mga hayop.

¹⁹ Ang dangatan sa tawo ug hayop managsama; kamatayon alang sa matag usa. ²⁰ Ang duha sama og diwa, dili labaw sa hayop ang tawo. Sama sa hangin molabay ang tanan. Ang duha sama rag padunglan. Naggikan sila sa abog, mobalik sab sa abog.

²¹ Kinsay nasayod kon ang espiritu sa tawo mosaka ba sa ibabaw ug ang sa hayop manaog sa kalibotan? ²² Akong nasabtan nga ang labing maayong buhaton sa tawo mao ang pagpangitag kalipay sa iyang gibuhat. Mao na ang iyang kapalaran. Kay kinsay modala niya aron paglantaw sa unahan?

4 ¹ Gihinuktokan sab nako ang kadaghanan sa pagpanglupig dinhi sa kalibotan; ang mga luha sa mga linupigan ug walay mopahid; ang kabangis sa mga malupigon ug walay makapugong.

² Mas bulahan ang mga patay kay patay na sila, kay sa buhi nga kinahanglan pang magpakabuhi. ³ Mas bulahan pa gyod kay sa duha ang wala pa matawo kay dili pa makakita sa mga panamastamas dinhi sa yuta.

• 18. *Kinsay nasayod nga...* (b. 21). Alang sa mga Judio, ang giingon natog *kalag* (o espiritu) mao ang kinabuhi-ginhawa sa tawo ug ang kainit sa dugo (Lev 17:11). Angay sabton nga adtong panahona wala pa gipadayag sa Diyos ang padunglan sa tawo inigkamatay. Dili nato mapadayag ang sama sa gitooohan sa uban nga ang kalag o espiritu mamatay uban sa lawas. Sa tungatunga sa Daan ug Bag-ong Testamento dihay kausaban ining ilang panglantaw (basaha

⁴ Ang tanang gibuhat nakit-an, ang tanang kalamposan mosangpot sa panag-indigay sa silingan. Kawang ang tanan ug paggukod lang sa hangin.

⁵ Nangyugpos ang buang ug nagkaon sa kaugalingong unod. ⁶ Mas maayo ang tunga sa hagkom nga pahulay kay sa daghang hagkom nga pagbudlay ug paggukod sa hangin.

⁷ Ubos sa adlaw, duna pod koy nakit-an, may lain pa nga butang nga akong nakit-an dinhi sa kalibotan nga wala gihapoy kahulogan: ⁸ ang tawong nag-inusara, walay anak ni igsoon, nga nagtrabaho sa walay hunong. Ang iyang kahakog dili matagbaw sa bahandi. “Alang kang kinsa ko nagtrabaho ug naghikaw sa kaugalingon sa kalipay?” Kini sab walay kapuslanan ug sayop nga pamuhonan.

⁹ Mas malipayon ang duha kay sa usa. Ang ilang trabaho nagdalag mas taas nga sweldo. ¹⁰ Kon ang usa mahisukamod, bangonon siya sa kauban. Alaot ang nag-inusara kay walay mobangon niya. ¹¹ Gawas pa, mas init kon ang duha magtupad sa kama; unsaon pag-init sa usa? ¹² Daling mabuntog sa nanulong ang usa, mas sayon alang sa duha ang pagsukol. Ang hilo nga dunay tulo ka lubid dili madalidali pagputol.

¹³ Mas maayo ang batan-ong kabos ug maalamon kay sa hari nga tigulang ug buang nga dili modawat og tambag. ¹⁴ Makabalhin siya gikan sa bilangoan ngadto sa trono, bisag natawo siya nga timawa sa iyang gingharian. ¹⁵ Akong nakita nga ang tanang nanimuyo sa kalibotan misunod sa batan-on nga mipuli sa naulahi. Walay kinutoban ang katawhan nga milaban niya. ¹⁶ Gani, ang nanagsunod walay katagbawan. Wala sab ni kahulogan, paggukod lang gihapon sa hangin.

Mga maalamong panulithon

¹⁷ Bantayi ang inyong mga lakang inigadto ninyo sa balay sa Diyos. Mas maayong halad ang pagpaminaw, kay sa paghimog mga halad-sinunog sama sa gibuhat sa mga amaw; wala sila masayod sa daotan nga ilang nahimo.

5 ¹ Ayaw pagmahinaykon ug pagdalidali sa imong mga pulong atubangan sa Diyos kay tua siya sa langit ug nia ka sa

ang 2 Mac 12:38-46). Ang Bag-ong Testamento nagtudlo nga ang kalag, sa ato pa, ang persona sa tawo, dili mamatay (Mt 10:28).

Bisag ang mga magtotoo karon nagtoo nga dunay kinabuhi human sa kamatayon, magpabilin gihapon ang kahadlok sa kamatayon. Ang atong kasinatian nagtug-an nga nabalaka ta pag-ayo sa kamatayon sa atong mga minahal ug bisan sa kaugalingon natong kamatayon.

kalibotan. Tungod ini, pagdaginot sa imong sinultihan.

² Kay ang mga damgo naggikan sa tumang kabalisa ug ang binuangbuang nga sinultihan sa naghingaping mga pulong.

³ Kon manumpa ka sa Diyos ayaw paglangay, tumana ni dayon kay dili siya malipay sa mga buang. Buhata ang imong gisaad.

⁴ Mas maayo pang dili manaad kay sa dili makatuman.

⁵ Ayaw tugti nga moduhig nimo sa kasalanan ang imong gipanulti unya, sultihan nimo ang ministro sa Diyos nga sayop ka. Nganong suk-on man nimo ang Diyos sa sinultihan ug gun-obon ang trabaho sa imong kamot? Sa daghang pagdamgo ug mga sulti, kahaw-ang ang sangpotanan.

⁶ Busa, kahadloki ang Diyos.

⁷ Kon imong nakita nga gidauгдаog ang kabos, ang katungod ug hustisya gihikaw sa lalawigan. Ayawg katingala kay sa ibabaw sa opisyal nga taas og pwesto dunay naglantaw, ug sa ibabaw nilang duha duna pay labaw nga nagbantay. ⁸ Ang abot sa yuta nakatabang sa tanan ug ang hari nag-alagad sa kayutaan.

⁹ Kadtong nahigugma sa salapi, dili magtabaw sa salapi. Ang nagmahal sa bahandi, walay igong abot. Wala niy kapuslanan.

¹⁰ Kon naghinobra ang mga maayong butang daghan pod ang mamalit. Unsay maganansya sa tag-iya gawas sa pagtan-aw.

¹¹ Tam-is ang katulog sa mamumuo, madaghan o madyotay siyag pagkaon. Apan ang adunahan nga buhong walay kinatulgan.

¹² Duna koy nakita nga ngil-ad dinhi sa kalibotan: ang dato nga nagtago sa iyang bahandi alang sa kaugalingong kapildihan.

¹³ Sayop ning pamuhonan ug mawalay katigayonan; matawo ang iyang anak nga walay masunod.

¹⁴ Hubo siyang migawas sa sabakan sa iyang inahan; mobalik siya sama sa iyang paggawas – hubo. Wala siyay mapupong abot sa iyang kabudlay.

¹⁵ Usa pod ni ka dakong kadaotan. Ingon sa iyang pag-anhi, mao sab ang iyang pagbalik. Busa, unsay iyang nakab-ot sa iyang paggukod sa hangin? ¹⁶ Nganong nagkaon man siya sa kangiingit sa tibuk niyang kinabuhi, taliwala sa dakong kasubo, pagantos ug kabalaka?

¹⁷ Kini ang akong nakit-an nga angay alang sa tawo: mokaon, moinom ug maglipay sa tanan niyang gimbuhaton dinhi sa kalibotan sa gitakdang panahon. Mao ni ang iyang premyo. ¹⁸ Kon ang Diyos naghatag sa tawo og mga bahandi ug kabtangan nga iyang kapahimuslan ug makalipay niya sa iyang trabaho, gasa ni sa Diyos. ¹⁹ Sanglit ang Diyos naghimo nga magpabilin siyang malipayon sa iyang kasingkasing, dili niya isapayan ang gitas-on sa iyang kinabuhi.

6 ¹ Aduna pay lain nga doatang butang nga akong nakit-an dinhi sa yuta: Ang dunay bahandi, kabtangan, dungog ug walay nakulang sa iyang panginahanglan. ² Apan wala motugot ang Diyos nga iya ning kapahimuslan. Ang dumoduong maayo nalipay. Binuang ni ug nagdala lang og dakong kasakit.

³ Unsa kaha kon may tawo nga dunay 100 ka anak ug nabuhi sulod sa daghang ka-tuigan nga wala makatagamtam og kalipay ug wala gani bisag lubnganan! Makaingon ko nga mas bulahan pa ang natawong wala sa panahon. ⁴ Kay nahimugso siya nga walay bili ug moadto sa kangingit. Didto ang iyang ngalan tagoan. ⁵ Wala siya makakita sa adlaw ug wala makaila ini. Sa kataposan, mas daghan ang iyang pahulay kay sa pahulay adtong tawhana. ⁶ Bisag mabuhi pa siyag 1,000 ka tuig nga piloon og kaduha unya, walay kalipay; dili ba, ang duha sama rag adtoan?

⁷ Ang tawo nagtrabaho aron pagpuno sa iyang tiyan, apan wala siyay katagbawan.

⁸ Mas daghan bag butang ang maalamon kay sa buang? Unsay kapuslanan sa kaalam sa tawo nga napiog sa kakabos?

⁹ Ang nakita sa mata mas maayo kay sa gitinguha sa kasingkasing. Apan wala gi-hapoy kahulogan ug paggukod lang sa hangin.

¹⁰ Ang tanan natimbangtimbang na. Nahibaloan na sa tawo unsa siya ug nga dili siya makaako pagpakigtigi sa mas kusgan pa kay kaniya.

¹¹ Pagkadaghang pulong, pagkadakong kahaw-ang! Unsay makuha ini? ¹² Kinsay nasayod sa maayong dalan sa kinabuhi alang sa tawo sa mga adlaw sa walay kahulogan niyang kinabuhi nga molabay lang sama sa anino? Kinsay mopahibalo niya sa mahitabo sa panahon nga wala na siya?

7 ¹ Ang dungganang ngalan mas maayo kay sa lanang pinahumtan. Mas maayo ang adlaw sa kamatayon kay sa pagkatawo.

² Mas maayo ang pag-adto sa balay sa pagbangotan kay sa balay sa hudyaka. Mao kana ang sangpotan sa tanan, ug mahinumdom unta ini ang mga buhi: ³ Ang kasubo mas maayo kay sa katawa kay ang kasubanan nagdala man og kaayohan sa kalag.

⁴ Ang kasingkasing sa maalamon naa sa balay sa pagbangotan; samtang sa balay sa hudyaka naa ang buang. ⁵ Mas maayo ang pagpaminaw sa pagbadlong kay sa pagpamati sa buang. ⁶ Ang katawa sa tunto sama sa pagpitipiti sa tunok ubos sa kolon.

⁷ Ang pagdaugdaog makapalagot sa malaloman, apan ang suborno sa iyang kasingkasing makapahaylo.

⁸ Mas maayo ang pagkab-ot sa kalamposan kay sa pagsugod. Ang pailob mas maayo kay sa espiritu nga mapahitas-on.

⁹ Ayaw dalidalig kahiubos kay ang kahiubos naa sa sabakan sa buang.

¹⁰ Ayawg pangutana nganong mas ayaw ang kanhiyang panahon kay sa karon. Dili kaalam ang nagsugyot anang pangutanaha.

¹¹ Ang kaalam sama ka bililhon sa kabilin; usa ni ka grasya sa mga tawo nga gihayagan sa adlaw. ¹² Kon ang kaalam nakapanalipod nimo, nakabuhat sab ini ang salapi. Ang kaayohan sa pagbaton sa kaalam mao ni: nakapabuhi niya.

¹³ Tan-awa ang buhat sa Diyos, kinsay makatul-id sa iyang gibawog? ¹⁴ Paglipay sa adlaw sa kahayahay, ug pamalandong sa adlaw sa kasubo. ¹⁵ Gihatag sa Diyos ang duha aron dili mahibaloan sa tawo ang umaabot.

¹⁶ Ayawg palab-ani ang katarong o ang kamaalamon, tingali unyag makadaot ni sa kaugalingon. ¹⁷ Ayaw pod og palabii ang imong kabuang o kagago, basig dali ka rang mamatay.

¹⁸ Maayong butang ang pagkupot sa usa ug ang dili paglugak sa pagganit sa lain. Ang mahadlok sa Diyos nakaangkon sa duha.

¹⁹ Ang kaalam naghimo sa maalamon nga mas lig-on kay sa 10 ka tawo nga nagmando sa dakbayan. ²⁰ Walay tawo nga tarong sa kalibotan nga kanunayng nagbuhat sa maayo ug dili makasala.

²¹ Ayawg palandong pag-ayo ang tanan nimong nadungan, tingali unyag mabatian nimo ang daotan nga gisulti sa imong katabang. ²² Kay nasayod ka og makapila nimo daota ang imong silingan.

²³ Human nako susiha pag-ayo ang tanan, miingon ko: "Magmaalmon ko!"

²⁴ Apan layo ra ni nako! Mas layo kay sa bisag unsa, ug lalom, lalom kaayo. Kinsay makakaplag ini?

²⁵ Nagkugi ko pag-ayo aron mahibalo, nagtuon ug nangita sa kaalam ug katarongan. Busa, akong nakita nga ang daotan binuang, ug ang tinunto kagago.

²⁶ Akong napalgan nga ang babaye mas pait kay sa kamatayon. Usa siya ka gahong. Ang iyang kasingkasing laang ug ang iyang mga bukton mga kadena. Ang tawo nga nakapahimuot sa Diyos maglikay niya, apan ang makasala madakpan.

²⁷ Tan-awa ang akong nakaplagan – matud pa sa magtutudlo – human sa pagtimbangtimbang sa usag-usa, naghinamhinam nga makasabot. ²⁸ Nagpangita ko, apan wala nakit-an; tingali mapalgan ko ang lalaki sa 1,000, apan ang babaye wala nilang tanan.

²⁹ Tan-awa ang akong nakaplagan: Ang tawo gibuhath sa Diyos nga yano, apan nawala sila sa daghan nilang hunahuna.

8 ¹ Kinsay sama sa maalamon? Kinsay makasulbad og gumonhap?

Ang kaalam sa tawo makapasana ng sa dagway – ang iyang hait nga tinan-awan mausab.

² Tumana ang mando sa hari tungod sa panaad atubangan sa Diyos. ³ Ayaw nig dalidalia pagsalikway. Ayaw pagsinoberbyo sa imong pagsuporta sa dili maayong kawsa, kay buhaton sa hari ang makapahimuot niya. ⁴ Magpabilin ang iyang pulong. Kinsay makaingon niya: "Unsay imong gibuhath?"

⁵ Ang motuman sa harianong sugo naglikay sa kasamok. Ang maalamon nakahibalo sa panahon ug sa hukom – ⁶ ang panahon paglihok ug ang bili sa tanan.

Nabug-atan kaayo ang tawo ining katalagmana. ⁷ wala siya mahibalo unsay mahitabo. ⁸ Walay tawo nga makapugong sa hangin o sa kamatayon. Ang pagpakigbisog wala kapuslanan ug bisan ang kadaotan dili makaluwas sa nagbuhat ini. ⁹ Ako ning giobserbahan ug gipamalandong ang tanan nga gihimo dinhi sa yuta, diha nga ang tawo gitagaan og gahom pagpasipala sa uban.

¹⁰ Busa, akong nakita nga gilubong ang daotan ug nangabot ang katawhan gikan sa balaang lugar aron pagpasidungog nila, ang ilang binuhatan. Kini sab wala kapuslanan.

¹¹ Ang mga tawo magpakasala kay ang hukom batok sa sayop nga binuhatan dili dayon ipakanaog. ¹² Ang makasasala makahimo pagbuhat sa salaod sa makagatos, ug bisan pa ana magpabilin siyang buhi.

Nakahibalo kaayo ko nga duna unyag kalipay alang sa mahadlok sa Diyos kay nahadlok man siya sa Diyos. ¹³ Apan wala kalipay alang sa daotan. Kay wala man siyang kahadlok sa Diyos, moagi siya nga sama sa anino ug ang iyang mga adlaw dili molungtad.

¹⁴ Ang laing matang sab sa binuang nakitan sa gibuhath sa katawhan dinhi sa kalibotan. Ang tarong gipakasama sa daotan. Ang daotan sa tarong. Wala sab niy kapuslanan.

¹⁵ Busa, akong gidayeg ang kalipay. Alang sa tawo wala laing kalipay gawas sa pagkaon, pag-inom ug pagsadya sa iyang trabaho sa tibuok kinabuhi nga gihatag kaniya sa Diyos dinhi sa yuta. ¹⁶ Dihang naninguha ko pagkab-ot sa kaalam ug pagpalandong sa kahimtang sa tawo dinhi sa kalibotan, sa adlaw o sa gabii nga nahikatu-log ang tawo ug wala masayod. ¹⁷ Akong nakit-an nga wala nakakaplag sa kinatibuk-ang buhat sa Diyos dinhi sa yuta. Bisag luyahon niya ang kaugalingon pagpangita, dili siya makakaplag. Bisag ang maalamon miingon nga nakahibalo siya, wala ni niya makit-i.

9 ¹ Akong hinuktokan kining tanan ug karon akong nasabtan nga ang buotan, ang maalamon ug ang tanan nga ilang gihimo naa sa kamot sa Diyos. Ang tawo

wala masayod kon gugma o kasilag ba ang naghulat niya. ² Ang dili masabtan mao, nga ang tanan sama rag padulngan, ang buotan ug ang daotan, ang linis ug ang hugaw, ang nag-antos ug ang wala. Busa, pareho ra alang sa tarong ug sa makasasala, sa nana-ad ug sa wala manumpa.

³ Samag dangatan ang tanan: Mao ni ang sala nga nagdaot sa tanang gibuhath dinhi sa yuta. Tungod ini, ang kasingkasing sa tawo puno sa sala ug kabuang sulod sa tibuk niyang kinabuhi. Ang iyang kataposan mao ang pag-uban sa mga patay. ⁴ Samtang nakig-ambit siya sa mga buhi, dunay paglaom. Ang buhing iro mas maayo kay sa patayng liyon. ⁵ Labing menos ang buhi nakahibalo nga mamatay sila, apan ang patay walay nahibaloan. Dili sab sila makadawat og ganti; ang ilang handomanan nawagtang. ⁶ Ang ilang gugma, kasilag ug pangabugho nahanaw na. Wala na silay bahin sa tanan nga gibuhath dinhi sa yuta.

⁷ Lakaw, kan-a ang imong tinapay diha sa kasadya ug imna ang imong bino nga puno sa kalipay. Giaprobahan sa Diyos ang imong gibuhath. ⁸ Pagsapog og puti ug pahumti ang imong buhok.

⁹ Pahimusli ang kinabuhi uban sa hinigugma mong asawa sa tanang adlaw ining walay kahulogang kinabuhi nga gihatag ka nimo sa Diyos dinhi sa yuta. Kay kini ang imong swerte sa kinabuhi ug sa imong gihimo dinhi sa yuta.

¹⁰ Buhata ang imong buluhaton samtang imo pa ning mahimo. Sa mga patay diin mopadulong ka, wala nay trabaho, walay plano, walay kahibalo ug walay kaalam.

¹¹ Duna pa koy lain nga nakit-an dinhi sa yuta: ang lumba dili madaog sa mga kusog modagan, ni ang gubat sa mga kusgan, ni ang tinapay maadto sa maalamon, ni ang katigayonan sa utokan. Ang kaayohan dili alang sa may kahibalo. Silang tanan maap-san ra sa swerte ug dimalas.

¹² Sa iyang panahon ang tawo wala magmatngon: sama nga ang isda madakpan sa malimbongong pukot ug ang mga goryon makuha sa lit-ag, ang tawo mahulog sa kadaotan nga moabot niya.

Dugang nga panulthion

¹³ Giisip sab nako ang butang nga grabi kaayo dinhi sa yuta. ¹⁴ Dihay gamayng lung-sod nga dyotay rag lumolupyo. Nangandam ang usa ka hari pag-ataki ini. Nagtukod siya og dakong trinseras ug gikotahan. ¹⁵ Apan nakit-an ang maalamon nga nag-antos sa tumang kalisod. Pinaagi sa kaalam giluwat niya ang lungsod. Walay nakahinumdom sa kabos. ¹⁶ Mao nga miingon ko: "Mas maayo ang kaalam kay sa pagpakabayani," apan ang kaalam sa kabos gitamay ug ang iyang mga pulong dili pamation.

¹⁷ Ang mga pulong sa maalamon nga kalma kaayong gilitik madungog ibabaw sa mga singgit sa pangulo sa mga buanguang.

¹⁸ Ang kaalam mas maayo kay sa mga hinagiban; ang makasasala makaangin sa dakong pagmaya.

10 ¹ Sama nga ang mga patayng langaw nakaangin sa humot nga lana sa sudlanan, ang gamayng kabuang mas bug-at kay sa kaalam ug dungog.

² Ang kasingkasing sa maalamon magdala niya sa kamatuoran, samtang ang kasingkasing sa buang magdalaniya sa kasaypanan.

³ Bisag ang buang naa na sa dalan, ang iyang paglakaw walay hinungdan ug pakitaon niya ang tanan nga siya buang.

⁴ Kon ang namunoan nasuko nimo ayawg hilak, kay ang kaligdong makapugong sa daghang sayop.

⁵ Usa ka daotan nga akong nakaplagan dinhi sa yuta, usa ka sayop sa namunoan.

⁶ Ang kabuang gituboy sa kahitas-an, samtang ang mga dato nanguha sa kinaubsang mga dapit. ⁷ Nakakita kog mga ulipong nagsakay sa mga kabayo, samtang ang mga prinsipang naglakaw daw mga sulugoon.

⁸ Ang nagkalot og bangag mahulog ra pod ini ug ang nagbuslot sa paril mapaakan sa halas.

⁹ Ang nagkubkob sa bato mahulgan ini, ug ang nagbughag kahoy masamdan ra pod ini.

¹⁰ Kon ang atsa habol ug ang solab dili binaid, kinahanglang kusogkusong paghampak, apan ang bentaha sa pagbaid gitawag og kaalam. ¹¹ Kon ang bitin dili magpalumay ug mopaak, unsay pulos sa tiglumay?

¹² Maabiabihon ang mga pulong nga maggikan sa ngabil sa maalamon, apan ang mga ngabil sa buang nagdala sa kaugalingong kadaotan. ¹³ Ang kabuang nagmarka sa sinugdang sa iyang diskurso ug ang tumang kabuang sa kataposan ini. ¹⁴ Ipalapilapi niya ang iyang mga pulong! (Ang tawo wala masayod unsay mahitabo ug kinsay mopahibalo niya sa nagsunod?)

¹⁵ Ang bisan unsang trabaho makapaluya sa buang. Wala gani siya masayod sa dalan paingon sa lungsod.

¹⁶ Kaanugon nimo, O yuta! kon ang imong punoan batan-ong lalaki kansang mga prinsipang nagkombira sa kabuntagon.

¹⁷ Malipayon ang yuta diin ang hari natawong hamili ug diin ang mga prinsipang nangaon sa tukmang panahon: ang angayng buhathon sa katawhan, inay mangahubog.

¹⁸ Ang katapolan sa tawo makapayutyot sa atop ug tungod sa kataspokan sa tawo ang balay magtolo.

¹⁹ Ang tawo nag-andam og pagkaon aron mabusog, ang bino magsadya sa kinabuhi – samtang ang kwarta motubag ining tanan.

²⁰ Ayaw tungloha ang hari bisan sa imong hunahuna ni sa imong lawak panghimaraota ang dato, kay ang kalanggaman sa kaha-nginan moasoy sa mga balita ug ang tigdala nga may pako mobutyagi ini.

11 ¹ Ilabay ang imong tinapay sa tubig kay human sa gitakdang panahon imo sab ning makit-an. ² Pakig-ambit sa pito o bisan sa walo ka tawo kay wala nimo masayri ang kadaotan nga modangat sa kalibotan.

³ Kon ang dag-om бага, mobisibis ni sa yuta; kon ang kahoy matumba nga nag-atubang sa habagatan o sa amihanan, mag-pabilin ni anang dapita.

⁴ Ang nagbantay sa hangin dili mopugas; ug ang natan-aw sa kapanganoran dili mo-ani.

⁵ Sama nga wala ka mahibalo giunsa pag-lukop sa espiritu ang mga bahin sa sabakan sa inahan, dili ka sab makasabot sa buhat sa Diyos, ang naghimo sa tanang butang.

⁶ Pamugas sa buntag ug ayaw pagtina-polan hangtod sa kagabhion kay wala ka masayod unsa nila ang molampos. Unsa kaha kon ang tanan pulos maayo?

Busa, ang tawo nagpadulong sa walay kataposang pinuy-anan

⁷ Makapahimuot ang kahayag ug maayo alang sa mata ang pagtan-aw sa adlaw. ⁸ Kon may mabuhi sulod sa daghang katuigan, pasagdi siyang maglipay sa tibook panahon. Magpa-landong siya nga daghan ang ngiob nga mga adlaw, ug ang tanang mosu-nod walay kahulogang.

⁹ Pagsadya, batan-ong lalaki, sa imong kabatan-on; maglipay unta ni-mo ang imong kasingkasing samtang batan-on ka pa. Sunda ang imong mga pangandoy ug kab-ota ang imong mga damgo. Apan hinumdomi nga ang Di-yos maghukom sa tanan mong gihimo.

¹⁰ Wagtanga sa imong kasingkasing ang kaguol, ug sa imong karne, ang

kasakit kay ang kabatan-on ug ang kaitom sa buhok dili molungtad.

12 ¹ Hinumdomi ang imong Mag-bubuhat sa batan-on ka pa ug sa dili pa moabot ang panahon sa ka-subo kanus-a moingon ka: “Wala ni maghatag nakog kalipay.”

² Ug sa dili pa mawad-an sa ilang kahayag ang adlaw, ang bulan ug ang kabitoonan, ug sa dili pa makapundok pag-usab ang kapanganoran human sa ulan;

³ sa adlawnga mokurogangmgamag-balantay sa balay; kon moyukbo ang himsog nga mga tawo ug ang tua sa galingan mohunong pagtrabaho kay dyotay ra sila kaayo; kon moabot ang kilumkilom sa nagdungaw sa bintana

⁴ ug ang mga pultahan sirhan, ang ka-saba sa galingan magkahinay, ug ang pagpiyakpiyak sa goryon mohunong, ug ang awit sa langgam mohilom; ⁵ kon mahadlok ang usa ka tawo sa bakilid ug kuyaw ang paglakaw; anang adlaw ang melokoton mamulak, motambok ang apan-apan ug ang tag-as nga sagbot mamunga bisag wala niy katuyoan.

Kay ang tawo nagpadulong sa walay kataposang pinuy-anan ug ang nagsu-bo nagtapok sa kadalanan...

⁶ sa dili pa maputol ang deplatang kadena, o ang bulawang suga mapus-gay; sa dili pa mabuak ang timba sa may tuboran o ang ligid sa may galingan...

⁷ sa dili pa mobalik ang abog sa gigikanan ug ang espiritu sa Diyos nga naghatag ini...

⁸ Kawang! Kawang! ang magtutudlo namulong, ang tanan kawang!

• **11.7 Kon mabuhi ...** (b. 6). Si Ecclesiastes nahigugma sa kinabuhi ug sa kalibotan. Ang panglantaw sa kamatayon dili unta magdulot og kasub-anan. Ang buhi karon nga kanunayng naghandom sa nangamatay o naghunahuna bahin sa kamatayon, walay lugar pagdiskobre sa presensya sa Diyos karon. Mas maayo pa nga magpasalamat sa Diyos tungod sa adlaw-adlaw natong pagkaon ug kalipay (basaha sa 9:7).

Hinumdomi ang ... (b. 1). Mao ni ang angay natong buhaton, imbis ayha ra modangop sa

Diyos kon wala na tay kusog ug kadasig: Dili ta magpakasama sa mga batan-ong sagoy nga mao ray ikadiosnon kon dunay problema. Gani ang katigulang wala lang magsukad sa lawas ug sa idad, apan sa espiritu nga dili makahigugma, makadasig o makasakripisyo. Ang kapait nga bation sa pagkatigulang dili makatandog sa nakahukom pagtahan sa kaugalingon sa Diyos sa batan-on pa sila. Bisan sa kataposang yugto sa ilang kinabuhi, makahimo gihapon sila paglitok sa pag-ampo sa Salmo 42: “Kanus-a ko moadto aron pagsud-ong sa nawong sa Ginoo.”

⁹ Gawas nga maalamon si Cohelet, nagtudlo siya og kaalam sa katawhan; namina siya, nagtuon ug naghan-ay sa daghang panultihon.

¹⁰ Si Cohelet misulay pagsulat sa makalingaw nga estilo ug sa pagdapadayag sa kinasingkasing sa mga pulong sa kamatuoran.

¹¹ Ang mga pulong sa maalamon mga bulang, ang mga panultihon nga natipon, daw mga lansang nga gipataroy, mga gasa sila sa talagsaong Magbalantay.

¹² Pag-amping, akong anak, sa imong pagsusi sa unahan. Ang pagsulat sa daghang libro mawalay kapuslanan, ug ang pinadulot nga pagtuon makapakapoy sa lawas.

¹³ Sa kataposan: Kahadloki ang Diyos ug sunda ang iyang mga sugo; kay kini ray gisaligan sa tawo. ¹⁴ Hukman sa Diyos ang tanang binuhatan, ang tanang tinago, maayo o daotan.